

SALVADOR CARDÚS

Un PP il-liberal?

Tant o més preocupant que l'espanyolisme tronat del PP, ho és la seva concepció de la política en general. Vull dir que l'unitarisme nacional espanyol del PP, la seva obsessió per tancar el procés autòndmic —de fet, si pogués, per liquidar-lo— i d'obrir-ne un altre de reforçament de l'estat per la via d'exacerbar la simbologia patriòtica o, encara, pel camí de la defensa i si cal imposició de la llengua espanyola, no pot estranyar ningú. Ho havia anunciat Aznar des d'abans de guanyar les primeres eleccions, forma part del llegat fundacional del seu partit i, en un cert sentit, és una herència a la qual cap força política espanyola, ni a dreta ni a esquerra, no ha renunciat mai. El PP d'Aznar, doncs, ha estat fidel als principis que el van portar a la presidència del Govern espanyol i l'exhibició dels quals, probablement, permetrà que torni a guanyar-la.

En canvi, allò que no formava part explícita del seu programa de govern era avançar per aquesta via de l'ocupació de tot l'espai públic per part de l'administració de l'estat. El tarannà liberal amb què s'havia presentat a les eleccions suggeria que reduiria la presència pública i que hi hauria més camp per a la societat civil. Tanmateix, el PP ha actuat de manera contrària a aquest principi liberal a través d'una doble estratègia. Per una part, ha afavorit el clientelisme —una pràctica, d'altra banda, molt comuna en tot l'espectre polític—, especialment en el sector de les ONG, amb una certa generositat que exigia, com a contrapartida, anar a Madrid a picotejar les ajudes directament a la mà del Govern. Però de l'altra, i sobretot darrerament, ha passat a criminalitzar de manera descarada els moviments socials que no li són afins.

Els dos casos més recents els il·lustren, primer, els qualificatius i les insinuacions infames que alguns dirigents del PP han llançat sobre el moviment de protesta gallec Nunca Más i, segon, les declaracions del ministre José Piqué,

proper candidat del PP a la presidència de la Generalitat de Catalunya, a propòsit del moviment popular en contra del transvasament de l'Ebre i el Plan Hidrológico Nacional. En el primer cas, s'han fet córrer sospites de malversació de recursos i fins i tot s'han suggerit relacions amb organitzacions polítiques radicals o s'han fet desqualificacions de tipus personal de la més baixa estofa. El mateix Fraga ha afirmat que el moviment Nunca Más només s'ha dedicat a armar cacau per treure partit de la desgràcia del país. Pel que fa al ministre Piqué, amb motiu de la protesta ciutadana protagonitzada per la Plataforma en Defensa de l'Ebre durant la seva recent visita a les Terres de l'Ebre, també es va manifestar de manera contundent. A part de desqualificar molt negativament la duresa de la protesta en contra de la política del seu Govern, també va aprofitar l'ocasió per desqualificar-la políticament, discutint-ne la representativitat, i va menysprear els seus dirigents per no haver-se presentat a unes eleccions.

De fet, Nunca Más o la Plataforma en Defensa de l'Ebre són moviments socials que, si bé neixen vinculats a la protesta per uns interessos concrets que es consideren mal defensats per la política formal, també expressen una forma alternativa de participació política davant de l'escassíssima capilaritat dels partits polítics tradicionals per absorbir el mal-estar dels ciutadans i de fer-se ressò dels seus problemes. Es podria dir, doncs, que de la mateixa manera que sempre han existit i existeixen poders fàctics que tampoc no tenen cap representació directament democràtica —la banca, l'Església, els grans grups mediàtics o, entre molts d'altres, els despatsos de tràfic d'influències— ara cal afegir els nous moviments socials a aquesta llista d'organitzacions que es proposen intervenir en la defensa directa dels seus interessos. No és ara el lloc de discutir-ne els pros i contra que tenen aquestes organitzacions, els problemes

d'una organització aparentment poc estructurada o algunes derives agressives en les seves formes de protesta, sovint resultat de les provocacions de la repressió policial a la seva voluntat d'expressió pública. Però sí que cal admetre que aquest és un espai de participació política relativament nou amb el qual caldrà comptar cada vegada més. En aquest sentit, és recomanable la lectura de *La lluita per l'Ebre* (Mediterrània 2002), dirigit per Josep Pont.

Doncs bé: si és cert que aquest tipus de moviments no són l'alegria de cap govern de cap signe polític enlloc del món, el que no és políticament decent és caure en la temptació de criminalitzar-los o de considerar-los una anomalia democràtica. I quan el PP intenta criminalitzar Nunca Más o Piqué menysprea el paper de la Plataforma en Defensa de l'Ebre per manca de representativitat, allò que fa es girar-se d'esquena a un fenomen cada vegada més estès en el món occidental i voler mantenir tancat l'espai de la política als partits amb representació municipal o parlamentària i als poders fàctics tradicionals que ja tenen establerts, de manera opaca però eficaç, els seus mecanismes de pressió sobre els governs.

Com deia al principi, que el PP sigui d'un espanyolisme ranci i cavernari no m'estranya i fins i tot penso que el desvergonyiment amb què l'exhibeix ens fa favor. En canvi, trobo més greu aquesta voluntat d'ocupar tot l'espai polític —junt amb els "amics" de sempre— i la poca intel·ligència amb què tracta l'existència dels nous moviments socials, que, a més de delatar una orientació il·liberal de fons, en la pràctica, i si aquestes organitzacions no troben interlocutors, es poden veure temptades —erròniament, penso— a accentuar els trets més agressius de la seva protesta. Que el PP sigui espanyolista, passi; que sigui il·liberal, de cap manera.